Сборник съдебна практика

РЕШЕНИЕ НА СЪДА (седми състав)

14 декември 2017 година*

„Преюдициално запитване — Съдебно сътрудничество по граждански дела — Регламент (ЕО) № 805/2004 — Приложно поле — Европейско изпълнително основание при безспорни вземания — Изпълнителни основания, които могат да бъдат удостоверени като европейско изпълнително основание — Решение относно размера на съдебните разноски, включено в съдебно решение, което не се отнася до безспорно вземане — Изключване“

По дело C-66/17

с предмет преюдициално запитване, отправено на основание член 267 ДФЕС от Sąd Rejonowy Poznań-Grunwald i Jeżyce w Poznaniu (Познански районен съд, Познан-Грунвалд и Йежице, Полша) с акт от 31 януари 2017 г., постъпил в Съда на 7 февруари 2017 г., в рамките на производство по дело

Grzegorz Chudaś,

Irena Chudaś

срещу

DA Deutsche Allgemeine Versicherung Aktiengesellschaft

СЪДЪТ (седми състав),

състоящ се от: A. Rosas, председател на състава, C. Toader (докладчик) и A. Prechal, съдии,

генерален адвокат: Y. Bot,

секретар: A. Calot Escobar,

предвид изложеното в писмената фаза на производството,

като има предвид становищата, представени:

– за полското правителство, от B. Majczyna, в качеството на представител,

– за Европейската комисия, от M. Wilderspin и A. Stobiecka-Kuik, в качеството на представители,

предвид решението, взето след изслушване на генералния адвокат, делото да бъде разгледано без представяне на заключение,

* Език на производството: полски.

постанови настоящото

Решение

1 Преюдициалното запитване се отнася до тълкуването на член 4, параграф 1 и член 7 от Регламент (ЕО) № 805/2004 на Европейския парламент и на Съвета от 21 април 2004 година за въвеждане на европейско изпълнително основание при безспорни вземания (ОВ L 143, 2004 г., стр. 15; Специално издание на български език, 2007 г., глава 19, том 7, стр. 3).

2 Запитването е отправено в рамките на спор между г-н Grzegorz Chudaś и г-жа Irena Chudaś, от една страна, и DA Deutsche Allgemeine Versicherung Aktiengesellschaft, от друга страна, по повод заявление за удостоверяване като европейско изпълнително основание на решение относно размера на съдебните разноски, включено в съдебно решение, което не се отнася до безспорно вземане.

Правна уредба

Правото на Съюза

3 Съгласно съображения 4—7 от Регламент № 805/2004:

„(4) На 30 ноември 2000 г. Съветът прие Програма за мерките за изпълнение на принципа на взаимното признаване на решения по граждански и търговски дела [ОВ C 12, 2001 г., стр. 1]. Тази програма включва на първо време премахването на изпълнението на решение, т.е. въвеждане на европейско изпълнително основание при безспорни вземания.

(5) Понятието „безспорни вземания“ покрива всички положения, при които кредитор при установена липса на каквото и да е оспорване от страна на длъжника относно естеството и размера на парично вземане е получил или съдебно решение срещу длъжника, или документ, подлежащ на изпълнение, който изисква изричното съгласие на длъжника, което се дава или със съдебна спогодба, или публичен документ.

(6) Липсата на възражения от страна на длъжника, така както е предвидена в член 3, параграф 1, буква б), може да бъде под формата на неявяване в съда на съдебно заседание или невъзможност да се съобрази с поканата от съда, чрез които да уведоми писмено за намерението да се защитава по делото.

(7) Този регламент се прилага за съдебни решения, съдебни спогодби и публични документи по безспорни вземания и към решения, които са постановени след обжалване на решения, съдебни спогодби и изпълнителни основания, които са удостоверени като европейско изпълнително основание“.

4 Член 2 от този регламент е озаглавен „Обхват“ и параграф 1 от него предвижда:

„Настоящият регламент се прилага по граждански и търговски дела, независимо от естеството на съда или правораздавателния орган. Той не обхваща, по-специално, дела, свързани с приходи, митници или административни въпроси, или отговорността на държавата за действия и бездействия при упражняване на държавната власт (acta iure imperii)“.

5 Член 3 от посочения регламент, озаглавен „Изпълнително основание, което се удостоверява като европейско изпълнително основание“ в параграф 1, буква б) от него гласи:

„Настоящият регламент се прилага за решения, съдебни спогодби и публични документи по безспорни вземания.

Вземането се счита за „безспорно“, когато:

[…]

б) длъжникът никога не е възразил по отношение на това съгласно правилата на процедурата на държавата членка по произход, в хода на съдебната процедура; […]“.

6 Член 4 от същия регламент предвижда:

„За целите на настоящия регламент се прилагат следните определения:

1. „решение“: всяко съдебно решение, произнесено от съд на държава членка, независимо от названието на това решение, включително декрет, заповед, решение или призовка за изпълнение, както и [решение за определяне на разноските от служител на съда];

2. „вземане“: парично вземане, което е изискуемо или чиято дата за плащане е била определена в съдебно решение, съдебна спогодба или в публичен документ;

[…]“.

7 Член 6 от Регламент № 805/2004 е озаглавен „Изисквания към удостоверяването като европейско изпълнително основание“ и параграф 1, буква а) от него гласи:

„Решение по безспорно вземане, което е произнесено в държава членка, след заявление във всеки момент пред съда по произход, се удостоверява като европейско изпълнително основание, ако са изпълнени следните условия:

а) решението подлежи на изпълнение в държавата членка по произход“.

8 Член 7 от този регламент, озаглавен „Разноски, свързани със съдебните процедури“, гласи следното:

„Когато решението включва изпълняемо решение по сумата от разноските, свързана със съдебната процедура, като се включва и лихвеният процент, то е също легализирано в качеството на европейско изпълнително основание, що се отнася до разходите, освен ако длъжникът определено не е възразил срещу неговото задължение да поеме въпросните разноски съгласно закона на държавата членка по произход“.

9 Съгласно член 16 от посочения регламент, озаглавен „Предоставяне на длъжника на съответната информация относно вземането“:

„За да се гарантира, че длъжникът е информиран съобразно изискванията относно вземането, документът за започване на производството или равностоен документ трябва да съдържа следното:

[…]

б) размера на вземането;

[…]“.

10 В глава VII от Регламент № 805/2004, озаглавена „Отношения с други правни актове на Общността“, член 27 от този регламент със заглавие „Отношение към Регламент (ЕО) № 44/2001“ гласи:

„Настоящият регламент няма действие по отношение на възможността за искане на признаване и изпълнение на съдебно решение, съдебна спогодба или публичен документ по безспорно вземане в съответствие с Регламент (ЕО) № 44/2001 [на Съвета от 22 декември 2000 година относно компетентността, признаването и изпълнението на съдебни решения по граждански и търговски дела (ОВ L 12, 2001 г., стр. 1; Специално издание на български език, 2007 г., глава 19, том 3, стр. 74)]“.

Полското право

11 Съгласно член 189 от Ustawa z 17 listopada 1964 r. — Kodeks postępowania cywilnego (Граждански процесуален кодекс) от 17 ноември 1964 г. (Dz. U. № 43, позиция 296), изменен (консолидирана версия, Dz. U., 2016 г., позиция 1822) (наричан по-нататък „KPC“) всеки може да предяви иск за установяване по съдебен ред на съществуването или несъществуването на правоотношение или на право, когато има интерес от това.

12 Съгласно член 108, параграф 1 от KPC съдът се произнася по съдебните разноски във всяко решение, с което слага край на производството.

13 Съгласно членове 339 и 340 от KPC съдът постановява неприсъствено решение, когато ответникът не се явява в съдебно заседание и не представя устно или писмено становище по делото. Член 343 от KPC предвижда, че неприсъствените съдебни решения служебно се връчват на двете страни с указание за средствата за правна защита. Съгласно член 344, параграф 1 от KPC ответникът може да възрази срещу неприсъственото решение в двуседмичен срок, считано от датата, на която му е връчено решението. Съгласно член 394, параграф 1, точка 9 и параграф 2 от KPC, когато не се обжалва решението по същество, всяка страна може в срок от една седмица да обжалва пред второинстанционния съд решенията на първоинстанционния съд относно възстановяването на разноски и присъждането на съдебните разноски.

14 Съгласно член 795^1 от KPC по заявление, подадено от кредитора, решаващият съд издава удостоверение за европейско изпълнително основание, ако решението отговаря на изискванията, предвидени в Регламент № 805/2004.

Спорът в главното производство и преюдициалният въпрос

15 Г-н и г-жа Chudaś предявяват пред Sąd Rejonowy Poznań-Grunwald i Jeżyce w Poznaniu (Познански районен съд, Познан-Грунвалд и Йежице, Полша) иск за установяване на придобиването на право на собственост върху лек автомобил и съдът призовава DA Deutsche Allgemeine Versicherung Aktiengesellschaft, установено в Оберурзел (Германия), да се яви по делото като ответник.

16 Препис от исковата молба, преведена на немски език, заедно с призовка за явяване в съдебно заседание на 18 май 2016 г., са връчени на DA Deutsche Allgemeine Versicherung Aktiengesellschaft по пощата на 30 март 2016 г. и дружеството е поканено да представи становището си в срок от 30 дни. Дружеството нито представя становище, нито се явява в съдебното заседание.

17 При тези обстоятелства на 18 май 2016 г. Sąd Rejonowy Poznań-Grunwald i Jeżyce w Poznaniu (Познански районен съд, Познан-Грунвалд и Йежице) постановява неприсъствено решение, в което установява, че г-н и г-жа Chudaś са придобили право на собственост върху въпросния лек автомобил и съответно осъжда DA Deutsche Allgemeine Versicherung Aktiengesellschaft да заплати съдебни разноски в размер на 3900 PLN (полски злоти) (около 921 EUR).

18 На 4 юли 2016 г. на DA Deutsche Allgemeine Versicherung Aktiengesellschaft, в мястото на неговото седалище, е връчен препис от посоченото съдебно решение, преведен на немски език, с указание за възможността да подаде възражение в двуседмичен срок, както и да подаде жалба срещу решението по съдебните разноски в едноседмичен срок.

19 DA Deutsche Allgemeine Versicherung Aktiengesellschaft не обжалва съдебното решение от 18 май 2016 г. и на 19 юли 2016 г. то влиза в сила.

20 На 11 октомври 2016 г. г-н и г-жа Chudaś започват главното производство за удостоверяване като европейско изпълнително основание на съдебното решение от 18 май 2016 г. в частта относно съдебните разноски.

21 Запитващата юрисдикция има по същество съмнения по въпроса дали такова искане попада в приложното поле на Регламент № 805/2004.

22 В това отношение тя изтъква, че от буквалното тълкуване на член 7 от Регламент № 805/2004, и по-специално от използването на думата „също“, следва, че удостоверението за европейско изпълнително основание може да бъде издадено по отношение на разноските, свързани със съдебната процедура, само ако решението по същество се отнася до безспорно вземане и само по себе си може да бъде удостоверено като европейско изпълнително основание.

23 От друга страна, според запитващата юрисдикция не е изключено въз основа на телеологическото тълкуване на разпоредбите на Регламент № 805/2004 да се приеме, че решенията относно съдебните разноски могат да представляват решения относно безспорни вземания, което обосновава удостоверяването като европейско изпълнително основание съгласно посочения регламент.

24 При тези условия Sąd Rejonowy Poznań-Grunwald i Jeżyce w Poznaniu (Познански районен съд, Познан-Грунвалд и Йежице, Полша) решава да спре производството и да постави на Съда следния преюдициален въпрос:

„Трябва ли член 4, точка 1 и член 7 от Регламент № 805/2004 […] да се тълкуват в смисъл, че може да бъде издадено удостоверение за европейско изпълнително основание по отношение на решение по съдебните разноски, включено в съдебно решение, постановено по иск за установяване съществуването на право?“.

По преюдициалния въпрос

25 С въпроса си запитващата юрисдикция по същество иска да установи дали член 4, точка 1 и член 7 от Регламент № 805/2004 трябва да се тълкуват в смисъл, че изпълняемо решение относно размера на съдебните разноски, включено в съдебно решение, което не се отнася до безспорно вземане, може да бъде удостоверено като европейско изпълнително основание.

26 Запитващата юрисдикция иска да установи дали искът по главното производство попада в приложното поле на този регламент, доколкото решението, чието удостоверяване като европейско изпълнително основание искат г-н и г-жа Chudaś, се отнася само до частта за

съдебните разноски на съдебно решение, което само по себе си поради неговия основен предмет, а именно установяване на съществуването на право на собственост, не подлежи на изпълнение и поради това не попада в обхвата на посочения регламент.

27 Материалният обхват на Регламент № 805/2004 се установява по-специално в член 2, параграф 1 във връзка с член 3, параграф 1 и член 4, точка 2 от този регламент, съгласно които той се прилага по граждански и търговски дела, за решения, съдебни спогодби и публични документи по безспорни вземания, като вземане е определено като парично вземане, което е изискуемо или чиято дата за плащане е била определена в съдебно решение, съдебна спогодба или в публичен документ.

28 За да може дадено решение да бъде удостоверено съгласно член 6 от посочения регламент като европейско изпълнително основание, то трябва да се отнася до безспорно вземане и да изпълнява някои условия, посочени в тази разпоредба. Едно от условията за удостоверяване е предвидено в параграф 1, буква а) от посочената разпоредба, а именно решението да подлежи на изпълнение съгласно правото на държавата членка по произход.

29 Що се отнася до съдебните разноски, Регламент № 805/2004 съдържа специални разпоредби. Съгласно член 7 от Регламента, когато решението включва изпълняемо решение по сумата от разноските, свързана със съдебната процедура, то е също легализирано в качеството на европейско изпълнително основание, що се отнася до разходите, освен ако длъжникът определено не е възразил срещу неговото задължение да поеме въпросните разноски съгласно закона на държавата членка по произход.

30 От текста на тази разпоредба, както основателно отбелязват полското правителство и Европейската комисия, следва, че решението по съдебните разноски не се счита за самостоятелно решение в рамките на Регламент № 805/2004, доколкото то се прилага към такива разноски само когато те са включени допълнително в основното решение. Всъщност използването на думата „също“ в текста на член 7 от този регламент посочва само че „изпълняемото решение по сумата от разноските, свързани със съдебната процедура“ се удостоверява като европейско изпълнително основание само когато основното решение се отнася, съгласно обхвата на този регламент, до безспорно вземане.

31 Този извод не се опровергава от озаглавената „Определения“ разпоредба на член 4 от Регламент № 805/2004. В това отношение е вярно от една страна, че член 4, точка 1 от този регламент определя „решение“, като обхваща всяко съдебно решение, произнесено от съд на държава членка, включително и по-специално, „[решение за определяне на разноските от служител на съда]“. От друга страна, изпълняемото решение относно съдебните разноски по принцип представлява „вземане“ по смисъла на определението на това понятие в член 4, точка 2 от посочения регламент.

32 Както обаче следва от точка 29 от настоящото решение, съгласно специалните разпоредби относно разноските, свързани със съдебните процедури, предвидени в член 7 от този регламент, решението относно размера на тези разноски не може да бъде удостоверено като европейско изпълнително основание независимо от основното решение, отнасящо се до безспорно вземане. Доколкото решението относно тези разноски е неразривно свързано с последващите действия по основния иск, който сам по себе си обосновава удостоверяването на решението като европейско изпълнително основание, предвидените в член 4 от този регламент определения не могат да се отразяват върху самото приложение на посочения регламент.

33 Доколкото запитващата юрисдикция иска да установи дали целите на Регламент № 805/2004 биха могли да доведат до различен извод, следва да се припомни, че основната цел на този акт, съгласно член 1 от него, е да въведе европейско изпълнително основание за безспорни вземания чрез приемането на минимални процесуални изисквания, свободно движение на съдебни

решения, съдебни спогодби и публични документи във всички държави членки, без да бъде необходимо да се минава през междинни съдебни процедури за признаване и изпълнение в държавата членка на принудителното изпълнение. Все пак, като се има предвид, че условията за прилагане на механизма на дерогации от общия режим на признаване на съдебните решения, въведен с този регламент, следва да се тълкуват стриктно (вж. в този смисъл решение от 15 март 2012 г., G, C-292/10, EU:C:2012:142, т. 64), тази цел не може да постави под съмнение тълкуването на обхвата на посочения регламент, произтичащо от текста на член 7 от него.

34 В настоящия случай от акта за преюдициално запитване е видно, че основният иск, по който е образувано главното производство, се отнася до иск за установяване на съществуването на право върху движима вещ, а именно лек автомобил, а не върху безспорно вземане. Такъв иск не попада в обхвата на Регламент № 805/2004, а решение относно размера на съдебните разноски във връзка с този иск не може да бъде удостоверено като европейски изпълнително основание съгласно този регламент.

35 С оглед на всички изложени по-горе съображения на поставения въпрос следва да се отговори, че член 4, точка 1 и член 7 от Регламент № 805/2004 трябва да се тълкуват в смисъл, че изпълняемо решение относно размера на съдебните разноски, включено в съдебно решение, което не се отнася до безспорно вземане, не може да бъде удостоверено като европейско изпълнително основание.

По съдебните разноски

36 С оглед на обстоятелството, че за страните по главното производство настоящото дело представлява отклонение от обичайния ход на производството пред запитващата юрисдикция, последната следва да се произнесе по съдебните разноски. Разходите, направени за представяне на становища пред Съда, различни от тези на посочените страни, не подлежат на възстановяване.

По изложените съображения Съдът (седми състав) реши:

Член 4, точка 1 и член 7 от Регламент (ЕО) № 805/2004 на Европейския парламент и на Съвета от 21 април 2004 година за въвеждане на европейско изпълнително основание при безспорни вземания трябва да се тълкуват в смисъл, че изпълняемо решение относно размера на съдебните разноски, включено в съдебно решение, което не се отнася до безспорно вземане, не може да бъде удостоверено като европейско изпълнително основание.

Подписи